

Sygn. akt III AUa 804/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 czerwca 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Alicja Podlewska
Sędziowie:	SA Maciej Piankowski SA Lucyna Ramlo
Protokolant:	sekr. sądowy Angelika Czaban

po rozpoznaniu w dniu 24 czerwca 2020 r. w Gdańsku

sprawy W. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o rekompensatę

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 9 kwietnia 2019 r., sygn. akt VII U 4855/17

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

SSA Lucyna Ramlo SSA Alicja Podlewska SSA Maciej Piankowski

Sygn. akt III AUa 804/19

UZASADNIENIE

Przedmiotem sporu jest prawo W. K. do rekompensaty, którego pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. mu odmówił argumentując, że nie spełnił on warunku z art. 21 ust 1 ustawy z 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. 2018 .1924.j.t.), gdyż staż pracy w warunkach szczególnych wnioskodawcy wynosi 9 lat 6 miesięcy 3 dni.

Ubezpieczony domagał się doliczenia mu do spornego stażu okresów zatrudnienia na statkach obcych bander wykonywanych za pośrednictwem firm (...), (...), (...) przypadających w altach 1990-1991, 1993-1994, 2001-2013.

Sąd Okręgowy w Gdańsku wyrokiem z 9.4.2019 r. zmienił decyzję ZUS i uwzględnił odwołanie ubezpieczonego (pkt 1) oraz stwierdził, że pozwany nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej

do wydania decyzji. Sąd stwierdził, że ubezpieczony nie nabył prawa do emerytury pomostowej i emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Ustalił też, że ubezpieczony w spornych okresach przypadających w latach 1990-2007 wykonywał w pełnym wymiarze prace wymienione w wykazie A dział VIII poz. 4 załącznika do rozporządzenia RM z 7.2.1983. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (dalej: „rozporządzenie”) i ustalił, że razem z tymi okresami ubezpieczony spełnił warunek 15 letniego stażu pracy w warunkach szczególnych.

Pozwany apelacją zaskarżył punkt 1 wyroku. Zarzucił naruszenie art. 21 ust 1 ustawy o emeryturach pomostowych poprzez przyjęcie, że ubezpieczony spełnił wszystkie warunki do przyznania rekompensaty. Domagał się zmiany wyroku i oddalenia odwołania ewentualnie jego uchylecia i przekazania sprawy Sądowi I instancji. Pozwany zarzucił, że w spornych okresach ubezpieczony nie był pracownikiem, a od 2001 r. opłacał składki dobrowolnie na ubezpieczenie społeczne. Definicja pracownika obejmuje swoim zakresem jedynie tych ubezpieczonych, którzy pracę wykonują na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja organu rentowego skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku i oddaleniem odwołania.

W pierwszej kolejności zaznaczyć należy, że celem rekompensaty, podobnie jak i emerytury pomostowej, jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Ustawodawca sam zdefiniował rekompensatę jako odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej (art. 2 pkt 5 ustawy o emeryturach pomostowych).

Przesłankami nabycia prawa do rekompensaty są nienabycie prawa do emerytury pomostowej, nienabycie prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w warunkach szczególnych i osiągnięcie okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynoszącego co najmniej 15 lat. Przy czym nienabycie prawa zarówno do emerytury pomostowej jak i emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych przyznawanej w trybie art. 184 w zw. z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS należy utożsamiać z niespełnieniem przesłanek do uzyskania takiego prawa a nie z jego niezrealizowaniem.

Art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych wyraźnie odnosi się do nabycia prawa do emerytury a nie jej pobierania. Podkreślić bowiem trzeba, że w prawie ubezpieczeń społecznych zwraca się uwagę na odrębność nabycia prawa do świadczenia od prawa do jego wypłaty. Obie te instytucje regulowane są odrębnymi przepisami i mają różne znaczenie

w obrocie prawnym. O nabyciu prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego stanowi art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (z zastrzeżeniem ust. 2), przewidujący powstanie prawa do świadczeń z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, natomiast o wypłacie - art. 129 ust. 1 w/w ustawy, nakazujący wypłacanie świadczenia od dnia powstania prawa, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Nie ulega więc wątpliwości, iż prawa do świadczeń, związanego ze spełnieniem ustawowych warunków nabycia tego prawa nie można utożsamiać z przyznaniem i wypłatą świadczenia.

Powstanie prawa do świadczeń odróżnić należy od jego ustalenia deklaratoryjną decyzją organu rentowego oraz od prawa do pobierania świadczenia (por. np. uzasadnienie uchwały SN z 20 grudnia 2000 roku, III ZP 29/00 - OSNAPiUS 2001 nr 12 poz. 418). Zgłoszenie przez osobę uprawnioną wniosku oraz wydanie przez organ rentowy deklaratoryjnej decyzji ustalającej prawo do świadczenia i jego pobierania stanowi jedynie realizację prawa do

świadczeń, które to prawo powstaje ex lege z dniem spełnienia wszystkich wymaganych do jego nabycia warunków. Ma to

i ten skutek, że nie tylko samo prawo, ale również jego realizacja wymaga wystąpienia ze stosownym wnioskiem o ustalenie do niego prawa, co w dalszym ciągu umożliwi jego wypłatę. Sąd Najwyższy w innych judykatach wyjaśnił także, że przyznaniem świadczenia jest ustalenie prawa do jego pobierania, a więc wypłaty (por. uchwałę składu siedmiu sędziów SN z dnia 27 listopada 1989 roku, III UZP 11/89, OSNCP 1990 Nr 6, poz. 72 i uchwałę z dnia 10 sierpnia 1988 roku, III UZP 22/88, OSNCP 1989 Nr 12, poz. 194). Jeżeli wszystkie przesłanki nabycia prawa do emerytury (lub renty) zostają spełnione, to prawo do świadczenia powstaje nawet wtedy, gdy nie został złożony wniosek o jego przyznanie (por. np. wyroki SN: z 4 listopada 2014 roku, I UK 100/14, LEX nr 1567460 oraz z 18 lutego 2015 roku, I UK 225/14, OSNP 2016 Nr 11, poz. 141).

Mając powyższe na uwadze, należy wskazać, iż skoro rekompensata o jakiej mowa w art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych stanowi formę odszkodowania za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabeą prawa do emerytury pomostowej, to tym samym nie przysługuje ona ubezpieczonym, którzy spełnili przesłanki do uzyskania w/w świadczeń ale ich nie zrealizowali, tj. nie zgłosili wniosku o ustalenie określonych uprawnień i ich wypłatę. Za powyższym poglądem przemawia nie tylko treść przepisów ustawy o emeryturach pomostowych, która wyraźnie odnosi się do nabycia prawa, które jak już wyżej wskazano następuje z mocy prawa po spełnieniu wszystkich wymaganych prawem przesłanek, ale też przeznaczenie omawianej rekompensaty, która jest swego rodzaju świadczeniem za pracę

w warunkach szczególnych dla osób, które takową pracę wykonywały ale z uwagi na wiek lub brak ogólnego stażu ubezpieczeniowego nie zdołały uzyskać określonych uprawnień.

Przypomnieć trzeba, że zgodnie z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki: 1) urodził się po 31 grudnia 1948 roku; 2) ma okres pracy

w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat; 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn; 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy

o emeryturach i rentach, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn; 5) przed 1 stycznia 1999 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy

o emeryturach i rentach; 6) po 31 grudnia 2008 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3; 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Mając powyższe na uwadze należy wskazać, iż w świetle art. 4 pkt 2 i 5 w związku z art. 3 ust. 7 ustawy, do wymaganego stażu pracy w szczególnych warunkach przypadającego przed dniem wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych, tj. przed 1 stycznia 2009 roku, wlicza się okresy pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu zarówno art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, jak i art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach. Zgodnie zaś z art. 49 omawianej ustawy, dla osób, które po 31 grudnia 2008 roku nie wykonywały pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, emerytura pomostowa przysługuje tylko wtedy gdy spełniają ona warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12 oraz w dniu wejścia w życie ustawy miały wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze,

w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Poza sporem jest, że po 31 grudnia 2008 roku odwołujący nie odprowadzał składek na Fundusz Emerytur Pomostowych. Dlatego też okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach po tej dacie nie mogły zostać zaliczone do stażu pracy w szczególnych warunkach uprawniającego do nabycia prawa do emerytury pomostowej. Oznacza to, że ubezpieczony nie spełnił przesłanki z art. 4 pkt 6 ustawy o emeryturach pomostowych. Nie mniej jednak

z analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że ubezpieczony spełnił wszystkie warunki niezbędne do nabycia prawa do emerytury pomostowej określone w art. 49 w zw. z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych.

Odwołujący 60 lat ukończył (...). Na dzień wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych, tj. 1 stycznia 2009 roku odwołujący osiągnął 15-letni staż pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu zarówno art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jak i art. 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Z raportu ustalenia uprawnień znajdującego się w aktach emerytalnych ubezpieczonego wynika bowiem, że już 25 czerwca 2007 roku jego staż pracy w szczególnych warunkach wynosił 15 lat i 20 dni. Ubezpieczony w okresie zatrudnienia

w (...) S.A. wG. (1) od 14 czerwca 1977 roku do 21 stycznia 1979 roku, od 16 czerwca 1979 roku do 30 września 1986 roku i od 1 listopada 1986 roku do 10 czerwca 1987 roku (łącznie 9 lat, 6 miesięcy i 3 dni) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace na statkach morskich w żegludze międzynarodowej i w polskim ratownictwie okrętowym, jako pracownik wpisany na listę członków załogi statku. Powyższe okresy były między stronami bezsporne i należało je zakwalifikować jako okresy pracy wymienionej

w wykazie A, dziale VIII, poz. 4 załącznika nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 roku nr 8 poz. 43), a które niewątpliwie należało uznać również za okresy pracy wymienione w załączniku nr 1 pod poz. 23 do ustawy

o emeryturach pomostowych, tj. prace na statkach żeglugi morskiej. Oprócz tego ubezpieczony pracował u zagranicznych armatorów wpisany na listę członków załogi statku za pośrednictwem (...) Sp. z o.o. na stanowisku stewarda w okresach: od 9 lutego do 30 października 1990 roku (8 miesięcy i 20 dni) oraz od 23 maja do 11 grudnia 1991 roku (6 miesięcy i 20 dni); (...) Sp. z o.o. na stanowisku kucharza w okresach: od 1 maja 1993 roku do 9 lutego 1994 roku na statku S. (9 miesięcy i 9 dni) oraz od 25 maja do 28 czerwca 1994 roku na statku W. (1 miesiąc i 5 dni); (...) Sp. z o.o. na stanowisku kucharza w okresach od 18 maja do 2 sierpnia 2001 roku na statku B. (...), od 24 marca do 16 czerwca 2002 roku na statku T. (...), od 3 listopada 2001 roku do 30 stycznia 2002 roku, od 28 sierpnia do 24 października 2002 roku, od 20 lutego do 4 maja 2003 roku, od 17 lipca do 13 września 2003 roku, od 10 listopada 2003 roku do 11 stycznia 2004 roku, od 5 marca do 11 maja 2004 roku, od 16 lipca do 10 października 2004 roku, od 5 stycznia do 3 marca 2005 roku, od 18 kwietnia do 2 czerwca 2005 roku, od 28 lipca do 19 września 2005 roku, od 26 listopada 2005 roku do 13 lutego 2006 roku, od 24 lutego do 16 marca 2006 roku, od 9 kwietnia do 19 czerwca 2006 roku, od 12 sierpnia do 21 października 2006 roku, od 4 stycznia do 7 marca 2007 roku, od 21 kwietnia do 25 czerwca 2007 roku na statku T. (...) (w sumie 3 lata 4 miesiące i 23 dni).

Podkreślić należy, że zgodnie z utrwalonym już stanowiskiem Sądu Najwyższego i sądów powszechnych, okres pracy u zagranicznego armatora, do której marynarz został skierowany przez pośrednika, można uznać za okres wykonywania pracy w warunkach szczególnych, jeśli marynarz wykonywał zatrudnienie u zagranicznego armatora w reżimie stosunku pracy (zob. wyroki SN z 26 marca 2015 roku, II UK 251/14, niepubl.; z 8 marca 2003 roku, II UK 196/02, LEX nr 78191). Warunkiem niezbędnym do zaliczenia okresów wykonywania pracy za granicą w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na podstawie umów o pracę zawartych bezpośrednio z pracodawcami zagranicznymi za okresy zatrudnienia w rozumieniu art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy emerytalnej, jest opłacenie składek w Polsce również na dobrowolne ubezpieczenia emerytalne i rentowe (art. 6 ust. 1 i 2 tej ustawy w związku z art. 7 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.), chyba że na podstawie umów o zatrudnieniu lub umów międzynarodowych pracownik został objęty ubezpieczeniem w trybie i na zasadach obowiązujących w państwie zatrudnienia lub określonych w umowach międzynarodowych (por. wyroki SN z 1 czerwca 2010 roku, II UK 5/10, LEX nr 589882; z 27 kwietnia 2010 roku, II UK 328/09, LEX nr 987707).

W wyroku Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2018 roku (II UK 23/17, LEX nr 2490055) przesądzono, że na gruncie ustawy o emeryturach pomostowych pojęcie „pracownik” za okres sprzed 1 stycznia 2009 roku należy odczytywać zgodnie z art. 22 k.p. Z treści tego przepisu wynika, że decydujące znaczenie dla uznania istnienia stosunku pracy ma wykonywanie za wynagrodzeniem pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę - bez względu na nazwę umowy oraz że nie jest dopuszczalne

zastąpienie umowy o pracę umową cywilnoprawną przy zachowaniu powyższych warunków wykonywania pracy. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 21 stycznia 2010 roku (II UK 162/09, LEX nr 583806) wskazał, że charakter świadczenia pracy „członka załogi statku morskiego”, a ściślej fakty go wyznaczające, są w istocie powszechnie znane, a więc nie wymagają w zasadzie dowodu (art. 228 § 1 k.p.c.). Jest to praca podporządkowana i wykonywana odpłatnie, a więc ma cechy pracy świadczonej na podstawie stosunku pracy w rozumieniu art. 22 k.p. W wyroku z 1 czerwca 2010 roku (II UK 5/10, LEX nr 589882) Sąd Najwyższy wskazał, że zatrudnienie marynarzy polega na wykonywaniu na statkach morskich odpłatnej pracy szczególnie podporządkowanej, co przesądza o jej pracowniczym charakterze. Taki charakter prawny zatrudnienia marynarzy mógłby być podważony tylko wtedy, gdyby z ustalonych okoliczności sprawy wynikało, iż sporna praca była świadczona nieodpłatnie, np. w ramach uprawiania turystyki albo przy braku pracowniczego podporządkowania (np. na własnym statku morskim lub jako podmiot świadczący usługi artystyczne lub inne). Podzielając ten pogląd Sąd Najwyższy w wyroku z 19 kwietnia 2016 roku (II UK 196/15, LEX nr 2044476) stwierdził, że marynarz zatrudniony na statku morskim (także obcej bandery) nie może wykonywać swoich obowiązków w reżimie innym niż pracowniczy. Podkreślono, że kapitan statku jest przełożonym wszystkich członków załogi i to on ustala i nadzoruje tok służby na statku (zob. przykładowo art. 94 pkt 4b Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza, sporządzonej w Montego Bay 10 grudnia 1982 roku, Dz.U. Nr 59, poz. 534.; pkt c załącznika do Międzynarodowej Konwencji

o wymaganiach w zakresie wykształcenia marynarzy, wydawania im świadectw oraz pełnienia wacht - Konwencji STCW, sporządzonej w Londynie 7 lipca 1978 roku; Dz.U. z 1984 roku Nr 39, poz. 201; art. 53 § 1 Kodeksu morskiego). W tej sytuacji nie sposób uznać, aby zatrudniony na statku marynarz nie był podporządkowany kapitanowi statku w zakresie czasu, miejsca i sposobu wykonania pracy. Prowadzi to do wniosku, że marynarz, wpisany na listę członków załogi (niezależnie od nazwy odpłatnej umowy łączącej go z armatorem), wykonuje pracę w warunkach pozwalających zakwalifikować ją jako wykonywaną w ramach stosunku pracy.

Prawidłowo Sąd I instancji ustalił, że ubezpieczony w spornych okresach zatrudnienia u zagranicznych armatorów za pośrednictwem polskich jednostek kierujących odpłatnie świadczył pracę podporządkowaną i odpłatnie – w ramach stosunku pracy.

Ponadto wyjaśnić trzeba, że żaden z przepisów ustawy emerytalnej nie różnicuje możliwości uwzględniania okresu zatrudnienia u zagranicznego armatora do stażu „ogólnego” lub „szczególnego” przy ustalaniu prawa do emerytury przewidzianej w art. 32 ustawy emerytalnej na warunkach określonych w rozporządzeniu z 7 lutego 1983 roku, a to ostatnie ustanawia wyłącznie wymaganie zaliczania do okresów pracy uzasadniających prawo do świadczeń na określonych w nim zasadach tylko takich okresów, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Oznacza to, że brak jest podstaw prawnych do niewliczania do okresu pracy w szczególnych warunkach okresów wykonywania pracy za granicą u pracodawcy zagranicznego, jeżeli okresy te zostały uznane za okresy składkowe (por. wyrok SN z 5 listopada 2009 roku, II UK 108/09, OSNP 2011/11-12/163). W przedmiotowej sprawie nie było sporu co do tego, że jednostki kierujące odwołującego do pracy za granicą, czyli (...) Sp. z o.o., (...) Sp. z o.o. uiszczyły za wnioskodawcę składki na ubezpieczenia społeczne oraz Fundusz Pracy za sporne okresy, a w okresie wykonywania pracy u zagranicznych armatorów za pośrednictwem (...) Sp. z o.o. odwołujący uiszczał dobrowolnie składki na ubezpieczenie emerytalne. Okresy ten zostały zaliczone przez organ rentowy jako okresy składkowe do ogólnego stażu ubezpieczeniowego odwołującego, co wynika z raportu ustalenia uprawnień do świadczenia (akta emerytalne odwołującego dotyczące kapitału początkowego).

Jednocześnie podkreślić trzeba, że zaświadczenie o okresach pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o którym mowa w art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych, w postępowaniu sądowym traktować należy, jako dokument prywatny

w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (por. wyrok SN z 16 czerwca 2009 roku, I UK 24/09, LEX nr 518067). Przy niespornym okresie zatrudnienia, okres pracy w szczególnych warunkach może być udowodniony w każdy sposób. Dowodem może być m.in. zaświadczenie wystawione przez pośrednika, albowiem bezsprzecznie obrazuje ono przebieg zatrudnienia

ubezpieczonego (wyrok SA w Gdańsku z 17 maja 2016 roku, III AUa 149/16, LEX nr 2052613). Przedmiotowe zaświadczenie służy jednostce organizacyjnej ZUS do ustalenia faktów ubezpieczeniowych - okresów pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze przypadających przed dniem 1 stycznia 2009 roku. Takie zaświadczenie stanowi jedynie domniemanie i podstawę do przyjęcia, że okres pracy w nim podany jest okresem pracy w szczególnych warunkach lub

o szczególnym charakterze. Dla samego zaś uzyskania uprawnienia do emerytury pomostowej, czy też rekompensaty istotne znaczenie ma fakt wykazania pracy w warunkach szczególnych.

Odwołujący sporne okresy wykazał zaświadczeniem wystawionym przez jednostki kierujące go do pracy u zagranicznych armatorów oraz własnymi zeznaniami.

Tym samym uznać należało, że odwołujący w okresach zatrudnienia w (...) S.A. w G. (1) od 14 czerwca 1977 roku do 21 stycznia 1979 roku, od 16 czerwca 1979 roku do 30 września 1986 roku i od 1 listopada 1986 roku do 10 czerwca 1987 roku oraz

u zagranicznych armatorów w okresach od 9 lutego do 30 października 1990 roku, od 23 maja do 11 grudnia 1991 roku, od 1 maja 1993 roku do 9 lutego 1994, od 25 maja do 28 czerwca 1994 roku, od 18 maja do 2 sierpnia 2001 roku, od 24 marca do 16 czerwca 2002 roku, od 3 listopada 2001 roku do 30 stycznia 2002 roku, od 28 sierpnia do 24 października 2002 roku, od 20 lutego do 4 maja 2003 roku, od 17 lipca do 13 września 2003 roku, od 10 listopada 2003 roku do 11 stycznia 2004 roku, od 5 marca do 11 maja 2004 roku, od 16 lipca do 10 października 2004 roku, od 5 stycznia do 3 marca 2005 roku, od 18 kwietnia do 2 czerwca 2005 roku, od 28 lipca do 19 września 2005 roku, od 26 listopada 2005 roku do 13 lutego 2006 roku, od 24 lutego do 16 marca 2006 roku, od 9 kwietnia do 19 czerwca 2006 roku, od 12 sierpnia do 21 października 2006 roku, od 4 stycznia do 7 marca 2007 roku, od 21 kwietnia do 25 czerwca 2007 roku (za które to okresy została uiszczona składka na ubezpieczenie społeczne) wykonywał pracę wymienioną w załączniku nr 1 pod poz. 23 do ustawy o emeryturach pomostowych, tj. prace na statkach żeglugi morskiej. Nie ulega więc wątpliwości, że ubezpieczony już 25 czerwca 2007 roku uzyskał staż pracy w szczególnych warunkach wynoszący co najmniej 15 lat.

Z raportu ustalenia uprawnień do świadczenia (akta emerytalne odwołującego dotyczące kapitału początkowego) wynika, że na dzień 1 stycznia 2009 roku ubezpieczony legitymował się 23 latami, 1 miesiącem i 19 dniami okresów składkowych i nieskładkowych. Poza sporem zaś było, że ubezpieczony po tej dacie nadal pracował i podlegał dobrowolnemu ubezpieczeniu społecznemu (a co wynikało również ze świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach wystawionego przez (...) Sp z o.o. – k. 6 akt emerytalnych oraz z wykazu okresów podlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu poświadczenia dla celów świadczeń emerytalno-rentowych – akta emerytalne dotyczące kapitału początkowego). Z w/w świadectwa wynika, że ubezpieczony po 1 stycznia 2009 roku pracował w następujących okresach: od 03 lutego do 13 marca 2009 roku na, od 27 kwietnia do 1 czerwca 2009 roku, od 6 lipca do 11 sierpnia 2009 roku, od 17 września do 22 października 2009 roku, od 18 listopada do 17 grudnia 2009 roku, od 14 stycznia do 11 lutego 2010 roku, od 11 marca do 9 kwietnia 2010 roku, od 6 maja do 3 czerwca 2010 roku, od 1 do 29 lipca 2010 roku, od 26 sierpnia do 23 września 2010 roku, od 21 października do 18 listopada 2010 roku, od 16 grudnia 2010 roku do 13 stycznia 2011 roku, od 10 lutego do 10 marca 2011 roku, od 7 kwietnia do 5 maja 2011 roku, od 2 do 30 czerwca 2011 roku, od 28 lipca do 25 sierpnia 2011 roku, od 22 września do 20 października 2011 roku, od 17 listopada do 16 grudnia 2011 roku, od 12 stycznia do 9 lutego 2012 roku, od 8 marca do 5 kwietnia 2012 roku, od 3 do 30 maja 2012 roku, od 28 czerwca do 26 lipca 2012 roku, od 23 sierpnia do 20 września 2012 roku, od 18 października do 15 listopada 2012 roku, od 13 grudnia 2012 roku do 10 stycznia 2013 roku i od 7 lutego do 1 marca 2013 roku (łącznie 782 dni, czyli 2 lata, 2 miesiące i 3 dni). Nie ulega więc wątpliwości, że ubezpieczony już w lipcu 2012 roku uzyskał wymagany 25-letni okres składkowy i nieskładkowy.

Tym samym należało uznać, że odwołujący w lipcu 2012 roku spełnił łącznie wszystkie przesłanki z art. 4 pkt 1-5, 7 ustawy o emeryturach pomostowych (na dzień wejścia w życie w/w ustawy, tj. 1 stycznia 2009 roku posiadał okres pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 o emeryturach pomostowych, wiek 60 lat osiągnął w kwietniu 2012 r., od 27 lipca 2012 r. nie pozostawał w stosunku pracy). Zatem w lipcu 2012 r. nabył prawo do emerytury pomostowej na podstawie art. 49 w związku z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych.

Skoro rekompensata nie przysługuje ubezpieczonym, którzy po spełnieniu wszystkich ustawowych warunków nabycia możliwości wcześniejszego przejścia na emeryturę, nie skorzystali, tj. nie zrealizowali tego uprawnienia pomimo przysługiwania nabytego ex lege prawa do wcześniejszej emerytury, to tym samym odwołanie ubezpieczonego nie zasługiwało na uwzględnienie, a wyrok Sądu Okręgowego uznać należało za nieprawidłowy.

Z innych przyczyn aniżeli wskazane w apelacji, zasadnym okazał się zarzut naruszenia prawa materialnego. Naruszenie to było skutkiem niedostatecznych ustaleń faktycznych istotnych dla oceny spełnienia przesłanek do nabycia prawa do emerytury pomostowej. W pozostałym zakresie ustalenia faktyczne Sądu I instancji były prawidłowe, dlatego zbędnym było ich ponowne powoływanie.

Z tych też względów Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w związku z art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie.

SSA Lucyna Ramlo SSA Alicja Podlewska SSA Maciej Piankowski